

FOAIA POPORULUI

Scare în fiecare Duminică

Una din cele mai vechi foaie politice-poporale întinse
țată la anul 1892 de partidul național român

Sub conducerea unui comitet

PREȚUL ABONAMENTULUI:

Pe un an 16 coroane
Pe o jumătate de an 8 coroane
Pe un pătrar de an 4 coroane
Abonamentele se fac la Administrația foii.

Redacția și Administrația:

Sibiu, strada Măcelarilor Nr. 12
(lângă postă)

Telefon Nr. 146.

Adresa telegrafică: »Foala Poporului«.

INSERATE

se primesc la BIROUL ADMINISTRAȚIEI
(strada Măcelarilor Nr. 12).

Un șir pețit primădată 60 bani, a doua-oară
50 bani, a treia-oară 40 bani.

Octavian Goga.

Iată un om, despre care să poate zice, că a crezut, a luptat și a învins. Puțini au crezut cu așa tărie, în sosirea zilelor de azi, ca dânsul. Credeul său politic, a fost împlinirea visului de veacuri al unui neam neîndreptățit și asuprit până la iobăgie.

Născut într'o comună de țărani harnici, dornici de libertate națională, Octavian Goga a cunoscut prăpastia dintre noi și maghiari, dintre asupriți și asupritori și a înțeles pe ce drum trebuie purces, ca situația noastră să se schimbe în spre bine.

Dela acest program, pentru a cărui realizare a muncit mult, nu l-a putut abate nici momelile, nici amenințările celor dela putere.

În cântecele, scrierile și vorbirile sale, prevestea apropierea zilei de răfuială, când dreptatea va trebui să învingă, cu atâta convingere, că pe mulți dintre adversari i-a înspăimântat scrisul și graiul său silindu-l să se despartă de Ardealul său iubit. Trecut dincolo la frați, a luptat necontent pentru grăbirea zorilor, a căror ivire o propoveduia.

Acum când și-a ajuns ținta, spre care a năzuit, s'a reîntors între ai săi, din partea cărora a fost primit cu dragoste și recunoștință. Azi desmoșteniții, iobagii, clăcașii și muncitorii pânei de odinioară, sunt stăpâni pe moșioarele lor, pe graiul și legea strămoșească. Academia română cel mai înalt așezământ de cultură românească, l-a ales pe Octavian Goga membru al său în locul iubitului George Coșbuc, pentru dragostea și scrisul său luminat. Ne bucurăm din inimă de aceasta numire, dorind din suflet să-l auzim cântând veselii unui neam desrobotit.

Să ne trăiască!

Dezbaterile dela Alba-Iulia asupra împărțirii pământului.

România Mare trebuie făcută și Tare, — să-și zică azi orice om cu prevedere în viitor.

Pentru România Mare lucrează armata română la front și unii conducători politici la Paris, unde în aceste zile se hotărăsc granițele statelor europene.

Pentru România Tare trebuie să lucrăm din greu acasă, în lăuntru țării noastre. Fiecare la locul său. Să lucrăm cât se poate mai mult și bine și dela nimic să nu ne dăm înapoi.

Ca un pas însemnat spre întărirea țării noastre e considerată reforma agrară, sau mai pe înțelesul poporului: împărțirea de pământ la țărani.

Asupra proiectului de lege pentru împărțirea pământului am scris în numerele trecute, când am publicat toate părțile mai de căpetenie din acest plan de lege. Continuăm acum cu cele petrecute de atunci încoace.

Consiliul Dirigent, după întocmirea proiectului de lege pentru reforma agrară, a dorit să cunoască părerea a cât mai mulți oameni pricepuți asupra acestei legi. De aceea a conchemat adunarea (ancheta) dela Alba-Iulia, care s'a ținut în zilele din 2-4 Iunie.

La această anchetă au luat parte reprezentanți din toate județele, cari stau azi sub stăpânirea românească.

Țărani, veniți dela coarnele plugului, sau dintre cari vreau pământ, pășune și pădure, n'au fost, deși n'ar fi stricat să fi fost chemați și câțiva dintre aceștia. Noi credem însă, că ce nu s'a făcut până acum, se poate face ușor în viitor. Avem destui țărani, cari să-și poată spune părerile lor într'o adunare ca cea asupra reformei agrare.

Cu toate acestea, frați români dela sate, fiți pe deplin liniștiți că împărțirea pământului se va face pe lângă cele mai bune condiții ce sunt cu putință.

Iar dacă totuși am zis mai sus, că era bine și ar fi cu cale în viitor să fie chemați și adeverați țărani, o facem, fiindcă ne-ar fi plăcut, ca cuvintele unor vorbitori să fi fost auzite din apropiere și de „talpa țării“ însuși. Desigur ar fi numai spre binele comun, ca și ei să fie ascultați, sau să audă ce se vorbește.

Îți crește inima să auzi pe șeful Consiliului Dirigent, dl Dr. Iuliu Maniu, cu câtă putere și convingere cerea drepturi și pământ pe seama țărânimii noastre asupritoare de veacuri.

Nu mai puțin a trebuit să rămână mulțumit în sufletul său, fiecare om nepertinitor, auzind vorbele dlui Dr. Victor Bontescu, șeful Resortului de agricultură, care dorește o lege cât mai democratică, o lege care să mulțumească și pe cel din urmă țăran, unde numai se poate.

În fața acestor stări, avem o datorință sfântă, să dăm ascultare acestor fii ai neamului, ajunși la conducere.

Să avem și puțină răbdare, fiindcă lucruri bune și schimbări mari cum e reforma agrară — nu se poate face dintr'odată, ci numai pe încetul și cu chibzuială.

Bine înțeles, noi sub răbdare și ascultare nu înțelegem o supunere oarbă față de nimenea.

Din contră, cerem considerarea tuturor dorințelor îndreptățite ale poporului, care lucrează pământul.

Cerem o publicitate cât mai largă asupra tuturor lucrărilor în legătură cu împărțirea pământului, după cum se și face.

Cerem invitarea și alegerea de reprezentanți de-ai țăranilor în toate comisiile viitoare, cari vor hotărî asupra sorții acestei legi și asupra felului cum să se pună în aplicare legea.

Cerem ca alegerea acestor reprezentanți ai țăranilor să se facă cât se poate de democratic. Numiri să nu se facă de loc, în schimb să se facă alegeri de delegați într'un mod cât se poate de constituțional (mai bine pe lângă votare secretă). Alegerii să premeargă totdeauna lămurirea oamenilor, în mod absolut nepărtinitor, asupra îndatoririlor ce le va avea delegatul ales.

Toți delegații, domni sau țărani, cari vor fi aleși în diferitele comisii pentru reforma agrară, să fie oameni de cea mai mare cinste, iubitori de adevăr și dreptate, oameni cu energie și absolut nepătați.

Urmându-se în felul acesta, putem fi siguri, că se face un mare pas înainte spre fericirea neamului și întărirea patriei, iar făuritorii reformei agrare vor rămânea pe veci nemuritori în istoria românească.

La caz, că s'ar lua lucrurile ușor și s'ar băga în seamă prea mult slăbiciunile omenești ale unora, ne pomenim în scurtă vreme în lumea proceselor și a recurselor fără sfârșit, în certe și desbinări, cari numai pagubă ar aduce neamului nostru.

La așa ceva nu vom însă să gândim. Ci credem și ne bazăm pe frumoasele vorbiri ținute acum la Alba-Iulia de conducătorii încredințați cu reforma agrară.

Considerând acestea ne simțim datori a dat tot sprijinul posibil acestor conducători, până atunci, până când vedem, că ei fac totul ce numai se poate, pentru binele poporului, din care înșiși au eșit.

Acestea premerse, lăsăm să urmeze raportul despre desbaterile cari au avut loc în

Ancheta dela Alba-Iulia,

care s'a deschis Luni în 2 Iunie, la 9 ore înainte de amiază, prin șeful Consiliului Dirigent din Sibiu, dl Dr. Iuliu Maniu, în prezența la vr'o 120 delegați.

Sunt de față: la masa presidială dl Dr. Iuliu Maniu, care deschide și conduce adunarea; domni Dr. Victor Bontescu, șeful Resortului de agricultură și Dr. Aurel Vlad, șeful Resortului de justiție; dl Vasile Osvadă, secretar general la agricultură și dl Dr. Virgul Poruțiu, referent în chestia reformei agrare.

La invitarea Consiliului Dirigent au răspuns prin prezența lor cam 120 persoane, între cari sunt: mai toți

prefecții județelor ajunse sub stăpânire românească, referenții agricoli județeni, mai mulți profesori români de economie și cari au studiat reforma agrară (fie la noi, fie în străinătate), reprezentanții comunității de avere din Caransebeș și ai fondurilor grănițerești dela Năsăud, reprezentanții bisericeii gr.-or. și gr.-cat., reprezentanții băncilor române, mai mulți proprietari de moșii români etc.

Vorbirea dlui Dr. Maniu.

Oratorul motivează aducerea acestei legi cu dorința conducătorilor neamului de a mulțumi cât mai bine cererile poporului, care vrea pământ să lucre pe seama lui. Prin această împărțire a pământului, la tot cazul se va întări țăranimea, iar în multe

părți se va produce mai mult (se vor lucra și pământuri de acelea, cari acum poate stau negrijite, din cauză că proprietarul are și așa destul pământ).

Pe de altă parte trebuie ținut seamă de curentul democratic (mersul ideilor în lume), care cere mai multă dreptate socială (să nu fie unii prea bogați, iar alții săraci lipiți). Lumea cere dreptate și noi trebuie să facem dreptate pentru „talpa țării“.

Reforma agrară isvorește din hotărârile marelui adunări dela Alba-Iulia. Nu mai puțin este și dorința Soveranului (a Maiestății Sale Regelui), care încă dorește să se aducă această lege cât mai curând și bună pe veci întregi. (Va urma).

Justiția (judecătoria) românească

de T. V. Păcățianu.

Așa e în lumea întreagă, în toate țările și toate împărățiile, că în fața judecătoriei nime nu se poate scuza, ori apăra cu aceea, că n'a cunoscut și nu cunoaște legea. Fiecare cetățean e dator să cunoască legile patriei sale, se știe, ce îngăduie și ce oprește legea. De altă parte earăși, fiecare guvern e dator să se îngrijască, ca cuprinsul legilor votate de corpurile legiuitoare se ajungă la cunoștința tuturor cetățenilor, ori a celor mai largi părți ale populațiunii. Lucrul acesta se face pe calea publicării legilor.

La noi în vechea Ungarie, s'a adus lege în privința aceasta: articolul III din anul 1868. în care se spune cum are să se facă publicarea legilor și în § ul 8 se mai spune apoi următoarele:

„Ministeriul se va îngrijii, ca după publicarea fiecărei legi, numai decât ea să se aducă la cunoștința publică în traducere autentică în toate limbele vorbite în țările coroanei ungare și se fie trimisă respectivelor municipii.“

Va se zică, în vechea Ungarie, legile aveau se fie publicate în toate limbile din țară. Despre aceasta datorința a guvernului se face pomenire și în articolul de lege 44 dela 1868 (despre naționalități) în care se spun următoarele:

„Legile se fac în limba maghiară, sunt însă a se edita în limba fiecărei naționalități din țară, în traducere autentică.“

E clar deci, că guvernul unguresc era dator să ne dea toate legile țării și în limba românească, în limba poporului român, după număr al doilea între popoarele vechei Ungarii. Era dator să ni le dea, dar nu le a dat, decât la început, și chiar și acelea, cari ni s'au dat, au fost traduse într'o limbă imposibilă românească, astfel, că astăzi nime nu poate scoate din ele nici un' folos.

Guvernul unguresc luase hotărâre bună în privința aceasta, încă la anul 1868, când într'un consiliu de miniștri se declarase înființarea unei secții de traducere pe lângă presidenția ministerială, care secție avea se fie încredințată cu traducerea legilor în toate limbele țării.

Lucrările acestei secțiuni aveau se fie apoi supuse censurei unor traducători jurați, numiți din partea ministrului de justiție, cari garantau pentru autenticitatea traducerii. Hotărârea aceasta laudabilă a primului guvern unguresc dela anul 1868 n'a putut însă să fie executată, din simplul motiv, că la concursul publicat de ministrul de justiție pentru aranjarea de traducători nu s'au anunțat oameni vrednici de încredere, și astfel nici secția de traducere nu a fost înființată pe lângă presidenția ministerială, ci a fost angajat câte un funcționar din fiecare naționalitate, ca să facă el traducerile, cum știe și cum poate.

Așa s'a și făcut la început traducerea legilor în limba română, după cum știți și putea să o facă translatorul, iar după câțiva ani traducerea a încetat cu totul, pe lângă toate interpelările energice, pe cari le adresa guvernului unguresc în anii 1872-1881 venerabilul bătrân de astăzi, pe atunci tânărul și agilul deputat detașat al cercului electoral Beluș, domnul Parteniu Coșma.

Astăzi ar fi foarte bine dacă le-am avea pe toate în ediție românească traduse în mod autentic și într'o limbă bună românească, pentru că dacă le-am avea, nu s'ar plânge nici judecătorii, că nu sunt în stare se croească sentințele în limba românească, și nici advocații, că nu pot plede la judecătorii în limba românească, fiindcă nu cunosc terminologia judeciară românească, nu știu cum să se exprime, nici cu graiul și nici în scris.

De aici vine apoi, că în „Gazeta Oficială“ a Consiliului Dirigent și astăzi, după 6 luni de domnie românească în Ardeal, se publică acte judecătorești compuse în limba ungurească și subscrise de magistrați români.

Ei bine, ce ar fi de făcut, pentru ca să se îndrepte lucrurile și justiția românească se fie cu adevărat românească? Să se traducă cu grabire în limba românească toate legile ungurești, cari au ramas în plină putere? Da, și nu!

Lucrul atârână dela o împrejurare foarte însemnată, anume, dela aceea, dacă noi rămânem încă multă vreme în starea în

care ne aflăm astăzi, sub guvernarea Consiliului Dirigent din Sibiu, ori apoi vom fi contopți cu totul în Regatul român, ajungând sub domnia guvernului central din București?

În cazul din urmă, care e cel mai firesc și care are să se ivească, cred eu, numai decât după subscrierea păcii generale, deci în cazul, că ajungem se fim contopți de tot în Regatul român, dând astfel deservărire visului nostru din trecut, înființării României Mari, și în cazul, că contopirea se face astfel, că legile din vechiul Regat român se estind și asupra noastră, nu mai are nici un înțeles să ne apucăm de traducerea legilor ungurești, de care în curând nu mai avem nici o trebuință. Dar dacă contopirea nu se face în curând, — ceea ce domnia dela conducere trebuie să știe, dacă se va face, se face astfel, că justiția noastră rămâne să se facă și în viitor, încă o vreme oarecare, după legile ungurești și sunt motive grave, cari cer, ca contopirea astfel să se facă, atunci legile ungurești au să fie traduse fără amânare în limba românească, pentru că nu putem fi fără ele. Și trebuie să apucăm, pentru a le avea bine traduse, cu folosirea expresiunilor din vechiul regat, pe care voia guvernul unguresc se apuce la anul 1868. Să se creeze deci de urgență o secție de traducere pe lângă resortul justiției ori pe lângă resortul codificării al Consiliului Dirigent, și secția aceasta, pusă sub conducerea unui om harnic, muncitor și priceput, să se apuce numai decât de traducerea legilor celor mai urgente, cum ar fi: procedura civilă, procedura penală, codul civil, precum codul penal, etc. și de traducerea tuturor tipăriturilor folosite din partea judecătorilor. O comisiune compusă din magistrați și avocați ar avea apoi să autentice lucrările acestei secțiuni, dându-le încredințarea de a putea fi tipărite.

Nu mai cu dicționarul juridic, despre care e vorba că ar fi în lucrare nu s'a făcut din destul tuturor cerințelor, pentru că atât judecătorii cât și avocații, au urgentă necesitate de textul autentic românesc al legii, la care trebuie să se provoace, unii în actele lor, alții în sentințele lor. Iar dacă se lasă în grija avocaților și a judecătorilor, ca ei să traducă legea fiecare cum știe și cum poate, — ajungem să avem o limbă imposibilă judecătorească românească, ca aceea din unele „edicta“ românești, publicate în „Gazeta Oficială“ a Consiliului Dirigent, compuse ori traduse pe nimerite, ceea ce nu ne poate face nici o bucurie, și nu ne face nici o cinste.

Mare adunare pentru Bănatul românesc.

În Dumineca Rusaliilor, Românii din Sibiu și din județ, au ținut în piața Sibiului o mare adunare de protestare împotriva lăcomiei sârbești, care ne ispitește să ne răpească cea mai bogată și cea mai mândră grădină a României mari, Bănatul. La adunarea aceasta, la care a venit nenumerat popor cu fierberea indignării în suflet, au luat parte și reprezentanții sașilor și a șvabilor din Bănat.

Dintre conducătorii neamului au fost de față: P. S. S. episcopul Dr. Miron Cristea, Ionel Moctoni, ministrul

codificării Hațegan și ministrul comunicației Boilă, apoi secretarii de stat și membrii consistorului, avocați și profesori.

Adunarea a fost convocată de părintele asesor cons. Nic. Ivan. Dânsul a și făcut deschiderea adunării prin următoarea vorbire frumoasă și izvoară din adâncul inimii sale.

Fraților!

Din cetatea luminet Paris, unde se hotăresc sortile neamurilor, ne vin vesti triste, știri de durere sguđuitoare.

Crugul suferințelor pe semne nu s'a împlinit, paharul cu veninul durerilor amare nu s'a desertat din ajuns. Earăși ni se amărăște bucuria zilelor de înviere sfântă.

După adunarea de vecinică glorie și memorabilă dela Alba-Iulia, după proclamarea solemnă a unității noastre naționale, nu credeam să ne mai împedecă în drumul dreptății și al libertății naționale, dușmarii de veacuri, cari tind să ne sdrobească făptura măreață a idealului nostru strămoșesc.

Bănatul, leagănul românismului, colțul cel mai roditor de țară, cel mai românesc loc între ținuturile recucerite, este amenințat cu desmembrare.

Sârbi aduși în Bănat de cătră Habsburgi, după principiile „Divide et impere“... ridică pretenziuni față de județele Torontal și Timiș pe temeiri șubrede și nelegiuite. Cercurile conducătoare ale Antantei par inclinate să le facă pe voie și nouă să ne împlante pumnalul drept în inimă.

Nu e de ajuns, că în valea Timocului ne rămân fără vre-o nădejde pentru o viață națională 400 de mii suflete, nu e de ajuns că Românii din Macedonia sunt espusi desnaționalizării, nu e destul, că dincolo de Nistru mai gem încă sute de mii de Români sub cnota muscălească și acuma ne mai amenință și primejdia desmembrării Bănatalului.

Ne înfiorăm de gândirile aceste și de aceea v'am rugat să veniți la aceasta adunare, ca să ne spunem cuvântul nostru și să arătăm, că în zilele grele una suntem, la fel simțim și suntem hotărâți să ne punem viața și avutul nostru în cumpănă pentru desrobirea și întregirea neamului întreg — și mai ales pentru Bănat cu granițele lui firești: Dunărea și Tisa. Fără aceste granițe nu poate fi pace în Europa. Deslipirea Bănatalului de patria mamă deschide o rană nouă și întrevește un nou războiu.

Nu cerem mila, cerem ce e al nostru, cerem dreptate și o spunem în lumea mare, că nu putem suferi să fie smulsă din coroana României-Mari cea mai scumpă piatră.

Duhul sfânt, care s'a pogorât azi asupra popoarelor, doar va rezerva o scântie dumnezeiască și în sufletele marilor povățuitori ai zilelor noastre, ca să putem prăznui învierea fără umiliri, fără ingenunchere, fără otrava și veninul durerilor și nedreptăților de cari am avut parte de sute de ani. Cu aceste declar adunarea deschisă și rog pe domnia Iuga și Muntean să binevoiască a primi să fie secretarii adunării.

După aceasta a vorbit cunoscutul politicean Dr. Cassiu Maniu, fratele iubitelui președinte al Consiliului dirigent, după dânsul a luat cuvântul poetul I. M. Soricu. Din partea Sașilor a vorbit Dr. Roth și pe urmă Dr. Gb. Comșia, luându-se cu unanimitate următoarea hotărâre:

Pretindem întreg Bănatul și Crișana în temeiul tratatului internațional încheiat în anul 1916 de puterile Antantei cu vechiul regat al României, pînă în care tratat s'a garantat desrobirea integrală a neamului românesc și unirea tuturor Românilor într'un singur stat național.

Pretindem întreg Bănatul în baza principiului Wilsonian de autodeterminare a națiunilor, exprimat de întregul neam românesc la adunarea istorică dela Alba-Iulia, și protestăm în contra tendinței de a detașa măcar un petec de pământ din acest teritoriu, fără ca majoritatea popoarelor din Bănat să fie întrebată.

Pretindem întreg Bănatul în baza jertfelor celor aproape un milion de mucenici, cari și-au dat viața pentru desrobirea tuturor fraților și ajungerea tuturor aspirațiilor naționale.

Pretindem întreg Bănatul în baza faptelor glorioase ale vitezei armate române, care a știut să se jertfească pentru a apăra domnia dreptului față de forța brutală a barbarilor: a știut să scape Antanta, în deosebi Franța, de catastrofa, ce o amenința la porțile Verdunului; iar prin strălucită învingere dela Mărăști și Mărășești a oprit în loc cu perdeni grozave dușmanul sumet și l'a împedecat de a pune stăpânirea pe grânaul Europei: Basarabia și Ucraina.

Apelăm la simțul de dreptate al aliaților și al omenimii întregi cerând să pună capăt suferințelor fraților noștri din Bănat și să înlocuiască imediat trupele de ocupație sârbești cu armata română.

Protestăm cu toată energia contra pretenziunilor nedrepte și absurde ale Sârbilor asupra Vârșetului și a părților limitrofe în baza așa zisului drept istoric și a episcopiei din Vârșeț și Timișoara, când episcopia Vârșetului nu are mai mult de 10 mii de suflete, iar protopopiatul românesc ortodox al Vârșetului este de trei ori așa de mare, cu 34 mii de suflete.

Protestăm în contra cererii Sârbilor de a împărți Bănatul și din motivul, că acesta este cu toate răurile sale, care se varsă în Tisa și Dunăre și cu toată rețeaua de căi ferate, care se centralizează în Timișoara, evident o unitate geografică și economică, și împărțirea lui ar însemna ruina economică, pentru cel mai productiv și cel mai industrial colț de țară.

Salutăm cu deosebită satisfacție adunările poporului din vechiul regat, din Basarabia, Bucovina și din întreg Ardealul pentru apărarea drepturilor noastre istorice asupra Bănatalului: adărm la hotărârile aduse și încredințăm biroul, ca rezoluțiunea aceasta să o comunice guvernului central din București și delegațiunii din Paris

Măiestățile Lor Regele și Regina prin Ardeal și părțile ungurene.

In drum spre Făgăraș.

Duminecă, în 1 Iunie, la 12 ore din zi, Suveranii au plecat spre Făgăraș. În gara comunei Șelimbăr, trenul a stat vreme de o oră. Satul întreg a eșit, pentru a-și lua rămas bun dela iubiții Suverani.

Micuța principesă Ileana, privind jocul fetelor și a ficiorilor, a observat, printre mulțime o căiță frumoasă pe capul unei copilite de seama dânscei. I-a cerut-o, iar fetița i-a dat-o bucuroasă. Principesa, în schimb a cinstit-o cu o mică decorație.

Astfel s'a legat prețuia între micuța principesă Ileana și fetițele Ardealului.

Primirea în Făgăraș.

Întreg poporul din valea Oltului, era de față când trenul regal, la 4 ore a intrat în gara Făgărașului.

Măiestățile Lor au fost primiți cu o vorbire frumoasă, de primarul orașului Dr. Liviu Pandrea, care le-a prezentat pânea și sarea.

Prefectul Dr. Vasu, a arătat pe conducătorii orașului și ai județului, pe cari Măiestățile Lor nu i cunoșteau. Intrarea în oraș s'a făcut printre șiruri groase de țărani, cari aclamau furtunos pe Suverani. Un banderiu de călăreți deschideau drumul, iar un alt banderiu urmau trăsura, trasă de patru cai albi, în care erau Măiestățile Lor.

La prefectură așteptau delegația doamnelor, cari au prezentat Reginei buchete de flori.

Dela prefectură întregul convoiu, s'a îndreptat spre biserica gr. ort. unde protopopul Borzea cu mai mulți preoți așteptau înbrăcați în odăjdii sfiate.

După vizitarea și a altor locuri mai însemnate, Suveranii la orele 6 și jumătate au plecat spre

Brașov

unde au ajuns la orele 10.

În Brașov defilarea satelor s'a făcut la lumina torțelor, dând convoiului o vedere ca din povești. Mii și mii de țărani, în cele mai diferite porturi, au trecut pe dinaintea Regelui și Reginei strigându-le puternic: Să trăiască desrobitorii neamului.

Doamnele române au dat Reginei buchete cu flori, iar protopopul Saftu și prefectul Baiulescu, în cuvinte isvorâte din inimă talmăceau Regelui credința unui popor harnic și iubitor de lege.

Un dar și-o inimă de mamă.

Când trimișii județului Odorhei s'au prezentat Reginei cu darurile lor, între cari era și un caș mare și gustos, Măiestatea Sa Regina a strigat:

„Deca n'am avut această brânză în Moldova, unde era lipsa aceea grozavă, ca s'o pot împărți scumpilor mei răniți“.

Iată o Regină, care în mijlocul celei mai mari bucurii, nu-și poate uita de răniți, pe cari atâta vreme i-a îngrijit.

Sunt aceste cuvintele unei mame, care nu-și poate uita de copiii ei, nici în clipele cele mai senine ale vieții. Ochi și se umplu de lacrimile bucuriei și inima svărnește trufașe, când auzi vorbe de acestea dela o Regină, pe care o știi, că e a neamului din care faci parte.

Sosirea în București.

După o călătorie de 10 zile prin Ardeal Măiestățile Lor, au ajuns Marți în 3 Iunie acasă la București. O fosse de dincolo, scrie cu această ocaziune, că Regele și Regina au cucerit Ardealul și pe Ardelenii, dar și poporul ardellean a cucerit prin bogăția sufletească pe Suverani. Din parte-ne mai adaugem: Ne-am dorit, ne-am văzut, ne vom iubi și astfel vom învinge.

În chestiunea Bănatului.

Gazeta nemțească din Sibiu „Deutsche Tagespost“ publică în numărul de Rusaliu păreriile unor fruntași români și sași privitor la dreptul nostru, ce'l avem asupra Bănatului. Reproducem aci câteva din declarațiile (spusele) acestor fruntași.

Dr. Iuliu Maniu, președintele Consiliului Dirigent, spune:

„Adunarea națională dela Alba-Iulia a hotărât alipirea Bănatului la România. Tratatul de alianță din anul 1916 stabilește (spune) în chip neîndoelnic, că provincia aceasta aparține în întregime României. Bănatul este un întreg, care nu poate fi împărțit în bucăți, fără a păgubi cele mai însemnate interese culturale, economice și comerciale. În Bănat suntem noi Români în majoritate. Șvabii (nemții din Bănat), cari, după noi, sunt cel mai numeros popor acolo, doresc asemenea păstrarea

integrității Bănatului și alipirea acestuia la România. Granițele naturale sunt astfel, încât alipirea Bănatului la România se prezintă ca o necesitate strategică.

Prin urmare toate considerațiunile (socotelile) drepte, grăesc pentru alipirea Bănatului întreg. Îmbucătățirea Bănatului, ar contrazice (s'ar bate în cap) dreptului, principiilor fundamentale ale lui Wilson, precum și unor considerațiuni practice. De aceea chestiunea Bănatului este pentru noi mai presus de orice discuție (ce privește dreptul nostru asupra Bănatului, nu mai încapă vorbă), pentru că aceea nu se poate altcum rezolvi (hotări), decât precum cere dreptul și dreptatea, cari sunt pe partea noastră.

Ea nădăjduesc cu siguranță, că asupra Bănatului se va hotări în favorul nostru (așa cum dorim noi).

Dr. Vasile Goldiș spune:

Noi nu putem face o alta și mai bună declarație decât aceea pe care am auzit-o din partea dlui Dr. Maniu, că noi nu ne putem închipui un astfel de guvern care ar fi în stare să renunțe la pretinderea (cererea) întregului Bănat. Dar eu nădăjduesc, că nici congresul de pace nu va putea să nu împlinească această cerere îndreptățită a românilor.

Dr. Lutz Korodi (sas, secretar general la Resortul de Culte și instrucțiune publică):

Vorbindu-se acum despre chestiunea Bănatului, este prilejul potrivit de a arăta curat și străinilor (celor cari trăiesc în afară de granițele României-Mari), oricărei națiuni, sau oricărui stat ar aparține acestia: comunitatea de interese specific politice ale românilor cu a germanilor din România-Mare. Ce privește mai cu seamă pe germanii (nemți) din fosta Ungariei de sud (Bănat), aceștia s'ar simți foarte neplăcut, când ar fi rupți unul de celalalt (adecă dacă o parte din ei, ar trece sub stăpânirea sârboască). Dacă conferința de pace voeste numai o rezolvire trecătoare, poate, pentru a despăgubi pe Sârbi, pentru că într'o clipă critică (primejdioasă) a războiului nu a fost ajutată practic în măsură suficientă (desulă) din partea aliaților, atunci acesta ar produce pentru timpuri îndepărtate motiv de frecări în locul cel mai primejdios dela granițele Balcanilor. Deși chemarea cea mai însemnată a conferinței de pace stă în aceea, de a delătura deabinele astfel de măr de ceartă. Nu poate crede nimenea, că șvabii din Bănat ar fi dorit alipirea lor la Serbia: ei au voit să se desfacă numai de Ungaria. Cererea lor politică, îndată ce și o pot exprima aceasta neînflințată, natural, nu poate fi îndreptată spre altceva, decât la alipirea lor la cersul de cultură al conștionalilor lor din România Mare. Ei n'au uitat de bună seamă, că acela care și-a ridicat mai întâiu glasul în sfatul țării ungurești, cu curaj bărbătesc, în contra apăsării șvabilor din Bănat: a fost un român, actual ministru Vajda Voevod.

Ce spune „Le Temps“ despre Bănat!

Emil Henriot, corespondentul din Timișoara al gazetei franceze „Le Temps“ vorbind despre Bănat spune, că șvabii de acolo, cari n'au fost încă maghiarizați, doresc unirea lor cu România. Românii afirmă, că Sârbi n'au majoritate (sunt mai puțini) în Bănat, de altă parte, că ei nu se amestecă în teaba celor 300.000 de români, cari trăiesc în Serbia, pe valea Timocului. Diferendul (pricina dintre români și sârbi) este destul de simțitor, pentru că ocuparea Bănatului din partea Sârbilor, a provocat la populațiunea de acolo nemulțumire. Singura cale de scăpare este, că trebuie să se ajungă repede la o înțelegere.

O singură deslegare e cu puțință: Bănatul trebuie să rămână întreg și nedespărțit.

Dr. Vasile Suci.

Numele acesta vrednic, este cunoscut, de bună seamă, înaintea cetitorilor și preștinilor noștri. Este canonicul și vicarul dela Blaj și vicepreședintele „Asociațiunii“.

Sinodul electoral dela Blaj a ales trei candidați, cari sunt vrednici la scaunul vlădicesc al Arhidiecezei de Alba-Iulia și Făgăraș. Intre acești trei candidați, la locul întâiu a fost propus Sfinția Sa Dr. Vasile Suci, pentru că Sinodul electoral cunoștea vrednicia acestui bărbat distins al bisericei unite și al neamului nostru și cunoștea dorința tuturor românilor uniți.

Acum primim știrea, că părintele canonic Vasile Suci, a fost întărit de Mitropolit din partea Scaunului Papal. Rămâne ca să fie întărit și de Majestatea Sa Regele nostru. Nu ne îndoiim, că aceasta va urma în scurtă vreme.

Toți credincioșii acestei Arhidieceze și toți românii vor primi cu bucurie vestea aceasta, căci nu numai biserica unită va avea în fruntea ei un păstor cu toate însușirile bune și nobile, potrivite unui adevărat Arhieru, ci neamul nostru întreg, va avea la Blaj, în persoana noului Mitropolit, un stâlp puternic, un păzitor cinstit și energic al intereselor românești. Vom avea la Blaj o sentinelă neadormită și neobosită a României Mari.

Dr. Vasile Suci este fiu al Țării Oltului. Liceul (gimnaziul) l-a studiat la Blaj. După ce a dat dovadă, că e deștept și diligent și cu purtarea foarte bună, fiind totdeauna între cei dintâi, după absolvirea liceului a fost trimis în teologie la Roma, la institutul de propaganda fide, de unde au eșit atâția oameni luminați și buni români, fruntași ai Bisericei unite și a neamului nostru.

De aci, după o învățătură de mai mulți ani, a venit acasă doctor în teologie și filozofie. Aci a fost numit îndată profesor la Seminarul teologic din Blaj, fiind în aceiași vreme și profesor de religie la liceul de acolo, și redactând multă vreme gazeta „Unirea“. Mai târziu a fost ales și numit de canonic.

Părintele Suci însă, nu se mulțumia să lucreze numai acolo și atâta cât îi cerea slujba, ci cetea, învăța și scria într'una. Astfel a scris un tratat, de „Teologia Dogmatică“, în 4 volume (patru cărți groase). Mai târziu a scris o carte: „Hipnotism și Spiritism“, și a scris multe articole bune și frumoase în „Unirea“ din Blaj. Înainte cu câțiva ani, a fost ales vicepreședinte al „Asociațiunii“.

L. C.

Guvern național?

Un ziar din București scrie, că în curând se va forma un guvern național sub președinția dl Dr. Iuliu Maniu. Din acest guvern ar face parte și dnii Take Ionescu și I. Brătianu.

Nu putem controla, întru cât acest ziar este bine informat.

Liceele românești.

Iată, că după atâta amar de vreme ne vedem și noi visul împlinit. Școalele înalte zldite din sudoarea noastră, din banii noștri, în alte vremuri ținteau acolo ca pe noi să ne desnaționalizeze și să ne ștergă de pe suprafața pământului. Astăzi însă, toate s'au schimbat, chiar și școalele. De acum înainte își vor împlini adevărata lor chemare. Nu vor mai fi de într'acolo de a umple mințile bleștilor elevi, cu fel și fel de idei scrințite ca subț Unguri, ci de acum înainte își vor urma adevăratul drum spre știință și progres. Liceele (gimnaziile) sunt de acum românești, unde elevii vor avea de studiat în limba românească, iar pe rând sunt și botezate după numele bărbatilor noștri de frunte, cari-au lucrat mult pentru deșteptarea poporului nostru. De pildă liceul din Baia mare se numește: Gheorghe Șincai, cel din Caransebeș: Traian Doda; din Dej; Andrei Mureșanu; din Făgăraș: Radu Negu; din Ibaștalău: Timotei Cipariu; din Lugoj: Coriolan Brediceanu; din Sibiu: Gheorghe Lazăr, din Turda: Regele Ferdinand; din Alba Iulia: Mihai Viteazul; din Cluj: Gheorghe Barițiu; din Orăștia: Aurel Vlaicu; din Oradea-mare: Emanoil Gozdu; din Sighet: Dragoș; din Târgu-Mureșului: Alexandru Papiu Ilarian; din Arad: Moise Nicoară; din Șimleul Silvaniei: Simeon Bărnuțiu, iar cel din Sătmăre: Mihail Eminescu.

Mai sunt încă câteva licee cari nu sunt aici amănunțite și cari nu peste mult își vor primi și ele numele; spre pildă cel de la Timișoara, Oravița, Biserica-albă și altele.

De-ale Sârbilor.

Nedreptățile ce se fac la conferința de pace din Paris atât în paguba Românilor cât și a fraților noștri de un sânge, Italianilor, a produs sânge rău și la unii și la alții.

Wilson americanul sprijinește fățiș pe Jugoslavi, voește a rupe o bucată însemnată de pământ din Banatul nostru, iară orașul Fiume, dela Italiani și să-l deie Sârbilor. Aceasta pentru aceea o face ca mai târziu Sârbii se îngăduie capitaliștilor americani, ca pe întregul teritoriu al Jugoslaviei să zidească căi ferate. Din aceste motive dar, le a crescut Sârbilor coarne atât de mari. Ei nu se mulțumesc numai cu cât e a lor, ci tind într'acolo, ca pe Românii bănățeni și pe Italiani din Fiume abea eliberați de sub jugul unguresc, din nou să i robească dânsii.

Românii însă protestează foarte energic ba încă se mai crede că delegații români de la conferința de pace vor părăsi Parisul.

Stările dintre Italiani și Sârbi iarăși s'au iarăuțit și s'a rupt ori și ce fel de legătură între dânsii. Chiar și comunicațiile postale, telegrafice și telefonice s'a oprit.

Sârbii însă nu-și vin în minți. Ei în grandomania lor atât de obicinuită la ei, țin sus și tare, că atât o parte din Banat cât și Fiume să le ea sub stăpânirea lor. Și după cum până acum arată toate semnele ei iarăși vor ajunge pe la Saloniki pe unde au fost mai anul trecut.

Extras din ordonanța Nr. 21 și 25.

Comandamentul Trupelor din Transilvania ordonează, că

1) Vor fi considerați ca vinovați toți aceia, cari fără rea credință prin localuri publice, în gări, trenuri, în restaurațiuni, pe străzi, vor vorbi sau vor discuta în ori ce chip știri, fie adevărate, fie inchipuite sau își vor da părerile despre operațiunile de războiu, sau despre situație și mișcarea trupelor, precum și ceice vor critica poruncile date de autoritățile militare sau ori ce alte măsuri cu privire la armata română.

2) Ceice să vor face vinovați de una dintre poruncile de mai sus, să vor pedepsi de judecători militari cu închisoare până la un an și amendă până la 2 mii de Lei.

Când însă faptele de mai sus, să vor săvârși cu gând de spionaj sau tradare, pedepsele vor fi cu mult mai aspre, după legile de războiu.

Macedonia independentă.

Gazeta italiană „Idea Nazionale“ are un comunicat, în care se spune, că chestiunea macedoneană va fi rezolvită amăsurat principiilor lui Wilson. Se știe, că în Macedonia locuiesc amestecate mai multe popoare: macedo-români, greci, sârbi și bulgari. Grecia și Sârbia au cerut ca Macedonia să fie împărțită între aceste state, cu toate acestea, congresul de pace dela Paris este hotărât, ca sa deie Macedoniei autonomie, și așa în viitor să fie o republică independentă.

Dacă se va adevăra știrea aceasta, noi numai bucura ne am putea, căci în chipul acesta, frații noștri de acolo și-ar putea păstra naționalitatea. În caz contrar, Grecii și Sârbii, i-ar despoia curând de viața lor națională.

Dela frați pentru frați.

— Locșitorul ministrului președinte M. Ferechide a avut cu Majestatea Sa Regele o consfătuire mai lungă, căreia, în cercurile politice, i se dă o mare însemnatate.

— Generalul Moșolu a dat un ordin băncilor din Dobrița, ca să primească spre depunere și banii republicei maghiare pe o parte albi.

— Din cauze necunoscute încă, ziarul „România“ din București, a încetat de a mai apărea.

— Regele Ferdinand a primit, în audință pe toți scriitorii de gazete strălăni, cari să află acum în București.

— În Basarabia, vor fi deschise la toamnă 200 de grădini de copii.

— Din Iași, vor veni la Cluj ca să ne pregătească pe viitori profesori, domnii P. Bujor, Emil Severin și Vasile Bogrea.

— Imputernicitul României Diamand, discută cu secretarul de stat American modul, cum să aducă acasă, pe toți românii așezați în America.

— Ziarele italienești cer cu stăruință, ca întreg Banatul să fie alipt României. În năcaz să arată preștinul adevărat.

— Uniforma ofițerilor români va fi puțin schimbată.

— Femeile române din Brașov, au pornit o frumoasă luptă pentru a împedeca lăptrea tuberculozel.

— Și Bessarabienii protestează în contra ruperii în două a Bănătului românesc. Frații ne sunt dintr'o tulpină.

— În Brăila a murit un om, care a lăsat orașului 3 milioane de Lei. La averea aceasta a ajuns prin muncă și cruțare, fiind în tinerețe băiat sărac.

Sașii din România întregită.

În ziua de Rusalii s'au adunat în Sibiu reprezentanții Sașilor din întreaga România mare. Scopul politic, pentru care s'au strâns aici, a fost formarea unui mare partid, cu chemarea ca să-și arete credința față de noua lor patrie.

Adunarea a trimis din acest prilej o telegramă Dnui Maniu, în care trimite salutul Consiliului dirigent, în numele poporului săsesc de pe aceste plaiuri. Totodată aduce mulțumiri Consiliului dirigent pentru zelul cu care luptă, ca întreg Bănătul să fie alipit României.

Dnui Maniu a dat acestei telegramă următorul răspuns:

— „Vă mulțumesc pentru salutul care mi l'adresați din prilejul întrunirii în Sibiu a reprezentanților poporului nemțesc din România întregită. Poporul românesc întrunit la 1 Decembrie anul trecut în marea adunare națională dela Alba-Iulia, a decretat în hotărârea sa libertatea națională pentru fiecare popor, aceea libertate pentru care a luptat de veacuri. Fiți încredințați, că poporul românesc care în vechiul Regat a dat de mult dovadă celui mai desăvârșit liberalism față de toți neromânii, va ști să fie în ce privește libertatea națională a popoarelor conlocuitoare tot atât de drept, precum este hotărât a înlătura toate piedecile, pe cari dușmanii lui le-au ridicat în trecut în calea libertății sale naționale, ori va încerca oricine să le ridice în viitor.

Cum stăm cu pacea.

S'au împlinit deja șase luni, de când trimișii țarilor învingătoare se sfătuiesc în Paris asupra condițiilor de pace.

Încă la început, am făgăduit cetitorilor noștri, că li vom ține în curent, cu ceea ce să petrece în marele sfat. Ne-am și dat silința a încunoștința

publicul despre mersul tratatelor, mai cu seamă când a fost vorba despre noi Români.

Veștile, cari ne sosesec, luând în considerare deșăterea locului, precum și încunjurul ce-l fac, neavând legătură directă cu Parisul, de multeori nefiind controlabile, nu le putem da crezământ.

Așa, unele ne spun, că întreg Bănătul e al nostru. Altele, din contră ne dau să înțelegem, că jumătate din acest ținut românesc va fi cedat Serbiei.

Fiind deci veștile multe, nu putem ști care e cea adevărată.

Ceeace putem afla e, că o comisiune constatătoare din 4 membri, a fost însărcinată cu regularea granițelor între țări. Aceasta comisiune, dupăcum spun telegramele și-a isprăvit lucrarea.

Germania și Austria, cărora li s'au făcut cunoscute condițiile de pace, voind să mai scape ceva din ceea ce au să piardă, nu au primit, dar nici nu au respins aceste puncte, ci au înaintat contra propunerii, pe baza cărora ar încheia pacea.

Aceste contra-propunerii, au fost luate acum în discuție de comisiunea de 4, care judecând după semnele de până acum, le va respinge, silind pe Germania și Austria de a primi condițiile stabilite de Aliați.

Ungaria încă nu a fost chemată la sfatul păcii și nici condițiile nu i-au fost arătate. Aceasta pentru aceea, că Aliații au hotărât a nu sta cu Maghiarii de vorbă până nu au un guvern cinstit și legal.

O altă chestie, care se mai pertractează acum în sfatul păcii, e chestia datoriei Austro-Ungariei. Comisiunea însărcinată cu afacerea asta, a hotărât, ca datoria Austro-Ungariei să o ia asupra lor țările, cari capătă parte din acest teritoriu.

Propunerea asta încă nu a fost primită de țările mărite cu teritor Austro-Ungar, decât în așa fel, că numai datorია ce a făcut o Austro-Ungaria înaintea războiului o iau asupra lor, iar cea făcută în decursul războiului nu o iau în considerare.

De însemnat mai este și propunerea făcută, că în țările în cari sunt și locuitori de altă limbă să se înființeze un control, pentru apărarea celor puțini față de poporul dela conducere.

Aceasta propunere însă a fost respinsă în primul loc de România, care neavând gând să asuprească pe nimeni nu poate suferi un astfel de tutorat asupra ei. La România, în aceasta afacere, s'au mai alăturat și Polonezii, cari fac tot ce să poate ca să purceadă mână în mână cu România, care numai bine le-a făcut întotdeauna.

Până în săptămâna viitoare, credem că situația multor afaceri se va limpezi, așa că vom putea aduce ceva vești adevărate.

Una o putem ști însă de pe acum, că cererile României, vor fi împlinite, cu toate piedecile ce vreau să le pună în calea realizării idealurilor noastre. unii dușmani.

+Ce e nou în Ungaria.

Țăranii maghiari din părțile Șopronului, s'au până în gât de legile bolșeviste s'au răscolat contra guvernului bolșevist din Budapesta. În întreg comitatul e o luptă sângeroasă între garda roșie și între țărani. Soldații plătiți ai lui Kuhn Bela, cuprinzând comuna Keller dorf, i-au dat foc, iar pe locuitorii i au măcelărit.

Tot asemenea la Muraszombat țăranii ajutorați de-o parte a armatei, au alungat pe comisarii poporului din posturile lor și i-au înlocuit cu ofițerii cei vechi. Până acum vr-o 3440 de comune iau parte la revoluție.

Nemulțumirea între țărani însă crește într'una, luând proporții mari.

În apropierea orașului Cașovia două zile au ținut luptele între trupele cehoslovace și bolșevistii maghiari. Cehoslovaci au cuprins Cașovia, un mare număr de tunuri, mitraliere, arme, munițiuni și mulți prizonieri. După aceasta înfrângere trupele maghiare, să retrag înnereânduială.

Știri diferite.

✧ În Rusia de Nord bolșevistii iarăși au suferit o înfrângere mare. Pe linia ferată Petrograd—Pokow au fost înfrânți luându-li se 1000 de prizonieri, mult material de război și totodată au eliberat și o mulțime de oameni pe cari îi țineau ca prizonieri în ghiarele lor. Se vede, că pe toată linia sunt bătuți și ungurii lui Kuhn Bela degeaba așteaptă mântuirea dela ei.

✧ — În Budapesta s'a scumpit traiul și o foamete de nedescris bântue în întreg orașul. Kilogramul de carne costă 280 cor., iar celelalte lucruri de ale mâncării asemenea sunt pipărat de scumpe.

✧ — Germania este obligată a plăti suma de 100 miliarde ca despăgubire de război. Antantei. Într'un miliard sunt o mie de milioane.

✧ — Ziarele străine vestesc, că Finlandezii și Estonienii au ocupat Petrogradul, capitala Rusiei, alungând de acolo pe bolșevii.

— Nichita, regele Montenegrului s'adus la Geneva spre a vizita pe gnerii săi pe Nicolae și pe Petru Nicolaevici. Aceștia sunt Ruși și numai de câteva zile au sosit acolo.

✧ — Trupele Cehi au ocupat și orașul Salgotajan, unde sunt mine de cărbuni de peatră. Astfel Ungurii nu mai au nici o mină de cărbuni.

— La Bichișclaba pe când Regele Ferdinand I al României a petrecut prin Ardeal, o deputațiune compusă din Șvabii din Bănăt, cer ca întreg Bănătul să fie alăturat României-Mari și că ei nu voesc la nici un caz a rămânea subț Sârbi.

— Rectorul universității din Dobrișin a cerut românilor să treacă Tisa și să ocupe Budapesta. Cum s'a spulberat deodată în vânt mărirea celor de eri.

— La 15 Iunie se vor începe cursurile de profesori la Cluj. Toți cei primiți la aceste cursuri sunt îndatorați a se prezenta încă în 14 Iunie acolo.

✧ — Trupelor engleze, cari luptau în Nordul Rusiei, le-au succes a bate și a împărștia armatele bolșevice, iar decurând au intrat în Petrograd, capitala Rusiei.

Răsplată păcătoșilor

Fiindcă unii funcționari, ajunși în lipsă de oameni la putere, au folosit slujba pentru a-și umplea buzunarele, din locurile chemate se va începe o cercetare aspră în contra lor. Toți câți se vor afla vinovați cu o faptă oarecare făcută în aceste zile de încordare și muncă, vor fi dați în judecată.

Vremurile peste cari am trecut de astă toamnă încoace și zilele în cari ne aflăm, au cerut și cer dela noi Români o muncă îndoită, ba putem zice, că înzăci.ă dela fiecare fiu al neamului. Pe lângă muncă s'a mai cerut o purtare cinstită și ideală. Unii însă nesocotind însemnătatea zilelor istorice, a vremilor de încordare și luptă, au aflat, că acum e vremea de-a se îmbogăți.

Adunat au pe cale cinstită și necinstită grămada de bani, crezând poate, că gișefturile lor nu vor fi observate de lume. Dar s'au înșelat, căci Consiliul Dirigent, după cum aflăm din ziarul „Patria” s'a hotărât să pună cap „trebșoarelor” necinstite, iar pe cei cu musca pe căciulă să-i așeze la răcoare.

Începutul, se spune că deja s'a făcut. Temnișele cică au primit pe unii musaliri și sunt pregătite pentru a-și deschide larg porțile înaintea celor ce sunt vrednici de șalaz gratuit.

Scrisoare din Odorheiu.

Județul Odorheiu preluat dela foștii ocârmuitori și condus cu tact de mâni energice, își are deja în toate locurile și posturile funcționarii și români, cari pe lângă toate greutățile începutului și ale susținerii, pricepând situația actuală, lucră, mergesc și își dau silința să corespundă.

În orașul nostru destul de simpatic, în lăuntru, cât și în afară, mai ales jurul încunjurat de băi balneare, se poate zice, că e o adevărată viață românească. Pâl uri, pâlcuri de funcționari și ofțeri români, percurg după birou străzile și promenada acestui orașel.

În Dumineci și sărbători se întrunesc într'o sală a azilului de copii, improvizată de capelă la serviciul divin. Preoții aplică aici ca funcționari cercetează comunele din jur, unde află și știu că e vre-o suflare românească, deși bieții românași noștri în multe comune nu știu românește și poate nici nu au îndrăznit să spună că sunt români.

Aici se lucră în toată direcția. Se contemplează înființarea unui cor, club de sport și peste tot o organizare radicală din punct de vedere social. Suntem și avem de deviză: „Hai să dăm mâna cu mâna cei cu inima română”.

Și fiind vorba mai sus de azilul de copii unde sunt așezați nefericii lui Coșbuc: flămânzi și goi fără de adăpost. din tre ei sunt și mulți români, dar sunt și mulți de a căror origină nu se știe. Și să i auziți și vedeți pe acești orfani nefericiți, dar curățiți și îngrijiiți acum, cum încep să bătăiască românește și mai ales cum cântă. Hora mare se învârtește... și Veniți viteji.

Și săcuii nu sunt oameni așa periculoși, ei împăcați cu situația și înblânziți și de plăcuții noștri „Alpini” (vânători No.

17) vor vedea și recunoaște că românul e cinstit, blând, bun și prietinos până are de lucru cu oameni asemenea lui, iar când deaproapele e ticălos și obraznic cum au fost conlocuitorii noștri în trecut, atunci el zice cu Coșbuc „să nu dea Dumnezeu celsfânt, să vrem noi sânge, nu pământ”. Românul în timpul mai proaspăt a și dedit-o aceasta.

Așa trăim noi pe aici în marea aceasta săcuiască, cu un cuget și o simțire, și deși departe de ai noștri, suntem mândri că ne putem împlini datorința sfântă față de patria nouă și mare. În viitor mai multe.

Eugeniu Munteanu.

Informațiuni

Darul Ma'estății Sale Regelui Cu ocaziunea vizitei prin Ardeal și părțile ungurene, Maiestatea Sa Regele a dăruit orașelor: Sibiu 10 mii de lei; Careii Mari 3 mii; Făgăraș 3 mii; Bistrița 5 mii; Alba-Iulia 5 mii; Blaj 3 mii; Turda 3 mii; Cluj 10 mii și orașului Oradea-Mare 10 mii de lei. Suma darului regesc face 52 mii de lei.

Curs pregătitor pentru surori de ocrotire. La toamnă, în luna Iulie Septembrie, se va deschide în Cluj, un curs pentru a crește fete și femei, cari să fie îndrumătoarele poporului nostru în ce privește sănătatea casei, curmarea boalelor lipicioase, îngrijirea mamei pe patul de naștere și a pruncului nou născut.

Aceste surori de ocrotire prin sfat și prin fapte, vor îndemna și crește tineretul la un trai trupesc și sufletec sănătos.

Cursul va ținea un an. Cerceătoarele cursului vor fi crescute pe spesele statului și după isprăvirea cursului vor fi ca funcționare de stat. Vor fi primite fete și femei între 20-40 ani, cari au 4 clase civile ori secundare. Se primesc chiar și cu pregătire mai puțină. Studentele, cari se vor distinge la școală, vor fi trimise pentru înmulțirea cunoștințelor în străinătate.

Cererile dinpreună cu actele și certificatele avute să se trimită la Resortul Ocrotirilor sociale, Friedenfels 16, Sibiu, până la 15 August. Candidatele sunt rugate dacă se poate, să se prezinte în persoană la Resort în orele de oficiu 11-12 înainte și dela 3-6 după amiază.

Medicinii, preoții, învățătorii și alți intelectuali sunt rugați să facă propagandă pentru această cauză. Dr. Iuliu Moldovan, m. p. secretar general, Sanda Dr. Mateiu, m. p. consilieră.

Comunicat. Aduc la cunoștință celor interesați, ca din cauza unor dificultăți (pedecl) ce s'au ivit, cursul de vară pentru pregătirea conducătoarelor de grădini de copii, nu să începe la 1 Iunie cum s'a anunțat ci la 1 Iulie a. c. Dr. Valer Branisce, Șeful resortului de culte.

Convocare. Comitetul central al „Reuniunii oficianților administrativi comitatenzi și comunalii români din Transilvania și părțile ungurene e conchemat pe ziua de 22 Iunie 1919 la Sibiu în casa județului”. Sibiu, 8 Iunie 1919. Președinte: George Bărbatu, Secretar: Ioan Henteș.

Concurs. Pentru ocuparea postului de questor la Universitatea din Cluj, să publice prin aceasta funcție, își vor înalnta rugările la Resortul cultelor și instrucțiunii publice. Dr. Valer Branisce, șeful Resortului.

Aviz. Femeile române, cari au iscălit albumul generalului T. Moșoiu, să încunoscintează, că Sâmbătă în 14 Iunie, între orele 5-7, albumul va fi expus la Muzeul Asociațiunii, în sala Bibliotecii.

Spre orientare economilor noștri. Secția organizării VI-VII din Sibiu aduce la cunoștință populațiunii, că nu să mai dau cai spre folosință locuitorilor. De aceea, nime să nu mai umble sau să ceară în scris cal dela armată, că nu mai capătă.

Asemenea să mai aduce la cunoștință publicului că caii cari se trag dela armata Austro-Ungară sau dela Germani, dar încă ne luați de armata română, rămân și mai departe la proprietarii de acum, dar nu-i pot vinde sau înstrăina fiind proprietatea Ministerului de războiu. Celce vor vinde sau vor cumpăra astfel de cai, vor fi aspru pedepsiți. Tot așa are să se țină și caii primiți spre folosință dela armata română.

În viitor, pentru caii și animalele eriariale, nu să va mai da nici o despăgubire, decât numai acelorora, cari pot dovedi cu documente, că i au cumpărat. Acestora li se va da prețul cumpărării.

Caz de moarte. Dl Colonel adlutan Florescu atașatul militar al României la Roma, a trimis Consiliului dirigent veste tristă, despre moartea întâmplată la 4 Maiu a. c. în Italia a medicului locotenent Dr. Ioan Rujdea din Transilvania. Acest distins ofițer, zice raportul atașatului militar, a murit de tifus exantematic și a căpătat aceasta groaznică boală, îngrijind de legionarii români cu o dragoste mai pre sus de ori ce laudă. Dl Colonel Florescu a adus trista veste și la cunoștința Ministrului de războiu spre a dispune, ca să se dea familiei mortului aceleași ajutoare, cari au dat militarilor, cari și-au jertfit viața în aceleași împrejurări. Consiliul dirigent exprimă cele mai simțite păreri de rău familiei răposatului pentru nenorocirea ce o ajut ge.

Un băiat Român în Italia. Pe străzile orașului Roma din Italia, se vedea rătăcind un băiat în etate de vr'o 10 ani cu hainele sdrențuite. Luat și întrebat că de unde este, a spus că se numește: Alexandru Apostol din comuna Ivești (România). Pe când prizonierii Italiani s'au re'napoiat în patria lor, el s'a alăturat de ei și așa s'a trezit în Italia. Consulatul român din Roma a luat măsurile de lipsă pentru a-l trimite îndărăt la căminul lui. Țărani păziți-vă copii.

O mamă fără suflet. Poliția de stat din Sibiu ne roagă să publicăm următoarele: În 6 Iunie s'a aflat pe un mormânt în cimiterul lutheran vechiu din loc o fetiță în fașe, în etate de 3 săptămâni și a fost dată azilului de copii din loc. La fetiță era o țidulă nesubscrisă, care spune, că e botezată copila pe numele Mărioara Popescu și că e de religie gr. or. Sa dovedit că în 6 Iunie a fost o femeie cam de 20 ani, în costum național din Regatul vechiu la azilul de copii și a cerut primirea fetiței în azil. Cererea a fost refuzată, adecă nu a fost împlinită. Publicul e rugat a încunoscintița poliția în caz, ca ar afla date referitoare la părinții copilei.

Omorit de locomotivă. Ignatie Simoni inginerul liniei ferate Sibiu—Vințu de Jos, a fost omorât Joi în 5 Iunie, de o locomotivă care s'a returnat între Cunta și Saszeben. Plecat în aceea zi dimineața ca să viziteze și repare locurile spalate de ploile zilelor din urmă, a lucrat toată ziua la drumul de fer. Seara a telegrafat la Sibiu să-l trimeată o locomotivă pentru a-l duce acasă în Sibiu, care a și sosit, condusă de un fochist și un conducător. Luând loc în locomotivă, între stațiunile amintite, mașina ajungând pe un loc înmuiat de ploaie, a sărit de pe șini. Fochistul observând îndată a sărit jos și afară de câteva sgărieturi nu l-s'a întâmpnat nimica. Conducătorul încă a sărit jos dar așa de nenorocos, că și-a rupt mâinile și picioarele. Nefericitul inginer până să se hotărească a sări jos, mașina s'a returnat într'o afunzime de 8 — 10 metri sdrobindu-l de tot sub ea.

Omorât de un vas cu vin. Un țaran din comuna Odobești (acolo se produc cele mai bune vinuri în vechiul Regat) ducând cu trăsura un vas plin cu vin, aceasta amenința să se prăvălească. Țăranul fără a și mai bate capul mult s'a pus cu umărul a sprijini vasul, în vreme ce trăsura mergea înainte. Dar vasul fiind mare și prea greu totuși s'a prăvălit vurtindu-l și lăsându-l mōrt pe bietul om. Dacă se cugeta el mai înainte că cu puterea lui nu poate opri în loc o greutate atât de mare poate că scăpa de moarte.

Franceze împușcate de unguri. Trel crescătoare de copii franceze, cari de mai mult timp se aflau în Ungaria a scris în nește epistole adresate la ai lor din Franța, despre tratul ce-l au în Ungaria. Epistolele au fost oprite la cenzură, iară pe ele le-au prins bolșevii unguri, le-au dus înaintea

tribunalului și au fost condamnate la moarte. Toate trei au fost împușcate în orașul Kecskemét. Stă mintea omului în loc de atâtea sălbătici din partea acestor oameni, cari ucid fără cruțare sânge nevinovat. Și acești călăi lipsiți de cel mai mic simțământ omenesc, ne-a stăpânit vecuri de-a rândul, fără ca cineva să-și bată capul de noi.

Din Basarabia. Se vede că frații basarabeni mai bine înțeleg rostul frățietății decât noi. În urma războiului și pe la ei ca și pe alurea, mulți oameni din bună stare au ajuns la săpă de lemn, iar astăzi în vremuri atât de grele omul sărac cu anevoe o poate duce de azi până mâine. Unele doamne din orașul Ismail văzând cum stă lucrul s'a apucat și au întemeiat o societate de binefacere. În prima zi au și adunat suma de 15000 lei. Iar generalul Șerbescu a cinstit suma de 10 mii ruble. Și așa în chipul acesta se adună paralele dela cei avuți, ca să ajutoreze pe cei lipsiți.

Sârbi și Creați. Stările din Croația devin din zi în zi tot mai îngrijorate pentru Sârbi. Neînțelegerile dintre ei sunt tot mai mari. Se vede că și pe acolo soldații Sârbi văzuți și ei odată la bine „ca musca în zăr“ s'au dedat la furtisaguri ca și prin Bănat. Dar asta se înțelege Croaților nu le pica la socoteală să și vadă avutul prădat și pentru aceea partidul țărănesc croat au ținut o mare adunare în care mai mulți vorbitori își spun măhnirile ce ce le au pe suflet câștigate de când frații lor Sârbi le a călcat în țară. Croații mai cer și republică de sine strătitoare așa că de acum înainte să nu mai aibe nici în clin nici în mână cu ei. Bine zice proverbul, că „mai bine cu înțeleptul la pagubă, decât cu nebunul la dobândă,

Încă un general omorît de unguri. Ungurii se țin mereu de ucleri. Când pe unul, când pe altul dintre ai lor îl judecă la moarte și în urmă execută și sentința. Au fire rea însălbăticită. Cu toate că o mie de ani au trecut de la sosirea lor pe șesul dintre Dunăre și Tisa, totuși, încă acum nu s'au îmblârzit câtuși de puțin. Mai întâi au început cu contele Tisza, apoi Wekerle, contele Ioan Zichy și câțiva alții nenumerati, iară acum de curând au ucis pe generalul Lukacsi. Pe acesta l-au acuzat, că ar fi lucrat contra gardiei roșii și pentru aceea a fost condamnat la moarte.

Pildă vrednică de urmărit. Cu ocazia unuia din tinerii părechi Ion Munteanu meseriaș rotar din Turnișor, cu tinăra Natalia Lazar din Bungard, la inițiativa dlui Alexandru Bârsan, învățător ca nun s'a colectat pentru orfelinatul ortodox român din Sibiu următoarele daruri: Mirii Ioan Munteanu și Natalia Lazar 20 coroane, Alexandru Bârsan învățător 10 cor. Ilie Munteanu-124 Turnișor 10 cor. Maria Oprea Olar soție de învățător Poplacă 8 cor. Ioan Boar și Paraschiva, Bungrad 2 cor. Nicolae Dordea 89 Bungard 1 cor. George Boicean 126 Bungard 5 cor. Ana Lazar soacra mică Bungard 4 cor. Maria Muntean soacra mare Turnișor 6 cor. Ioan Popovici Turnișor 3 cor. Ana Petruț Turnișor 3 cor. Lazar Muntean, Lăcătuș 124 Turnișor 2 cor. Ionaș Olar ped. curs II Poplacă 5 cor. Ioan Clora Bungard 1 cor. În total 80 coroane (optzeci coroane). Donatorilor li se aduce deosebită mulțumită.
Direcțiunea Orfelinatului ortodox român Sibiu.

Redactor responsabil: Nicolae Bratu
Editura și tiparul: „Tipografia Poporală“
Cenzurat de: Bratu.

Direcțiunea Centrală C. F. R.
Sibiu.

Aviz.

Se aduce la cunoștința onoratului public, că vagoanele necesare pentru încărcarea mărfurilor de mare și mică greutate trebuie cerute numai dela stațiunea în care se va încărca marfa, — tot deodată se vor depune la stație și scrisorile de trăsura relative la transporturile de imbarcare.

Șeful Serviciului Comercial
Mallitza, Director.

Convocare

Rog personalul silvic inferior din Transilvania, Bănat și Maramurăș, care servește la pădurile luate sub administrația statului în anul 1898 legea XIX (la comunale și urbariale etc.), să binevoiască a participa la congresul ce se va ține în 10 Iulie a. c. la 10 ore a. m. în sala Comitatensă din Sibiu, cel puțin din tot ocolul silvic să iee parte 2—3 persoane. Obiectul este pentru statificarea personalului etc.

Rog, că toate foile județiale să reproducă acest apel.

Făgăraș, la 6 Iuni 1919.

Spiridon Seabu Breaza
președinte.

Escrituri de Concurs.

În comuna Vurpăr au devenit prin abdicare vacant postul de moașe comunale. Acele moașe diplomate, cari reflectază la postul acesta sunt invitate și înainta rugările la subscrișa primăriei comunale până la 30 Iunie 1919. Salariu anual 240 Coroane și la fiecare naștere unde ajută 10 Coroane.

Pentru ridicarea salariului la 500 Coroane anual au fost făcuți pașii necesari.

Vurpăr, la 6 Iunie 1919.

Primăria comunei.

Ioan Banea
primar.

Ioan Gurgiu
secr. com.

Un băiat

pricepui și cu creștere bună, în etate de 14 ani, se primește să învețe tipografia. A se adresa la tipografia „Foaia Poporului“ în Sibiu, strada Măcelariilor Nr. 12.

Ca morar

căut post la o moară cu site sau fără site, mânată cu orice fel de motor sau cu apă. Am praxă bună. Adresa mea este: George Bura, Orăștie, strada Căstăului veche Nr. 24.

Un mehanic

cu atestate bune caută loc la treerat. Adresa Ioan Bredean, strada Crucii de sus Nr. 4 în Ocnă-Sibiului

Cărți

nouă de tot felul

Ilustrate
Gratulări
și Porturi
naționale

se află în mare
alegere la

LIBRĂRIA
Foaia Poporului

O crăsmă

cu licență de închiriat. Adresa să află la administrația „Foaia Poporului“.

2 ucenici

cu atestate bune caută loc la treerat. Adresa: Ioan Bredean, strada Crucii de sus Nr. 4 în Ocnă-Sibiului.

Cine știe ceva?

— Despre Gheorghe Ghibu din Jina, fost prisionier în Rusia stanția deljenescala, E. K. U. D. Rudnik O. Valeano Sachta No. 3, a cărei ultimă corespondență datează din 26 Sept. 1917, este rugat a încunoștința pe tatăl său Petru Ghibu din Jina, posta Poiana, jud. Sibiu.

— Despre Ioan Fântână, din Rășinar, născ. în 1880, a servit în Regimentul 23/9, comp. 3, posta de c. 10, din anul 1914, 11 Noemvrie când a fost în Galicia, n'a mai scris nici nu știu unde l. Dacă cineva are știri despre dânsul, îl rog din toată inima, să mi dea de știre, scriind pe adresa Stana I. Fântână în Reșinar No. 206, jud. Sibiu.

— De gefr. Vasile Chisăliță, din comuna Frăua, lângă Copsămică, fost soldat în armata austro-ungară pe frontul Italiei și din 15 Iunie 1918 dispărut, binevoiască a încunoștința pe sărmana mamă văduva Sofia Chisăliță în Frăua Nr. 326, p. Copsămică, județul Târnava mare.

— Despre Aurel Radu, reg. 64 inf, fost prisionier în Rusia. Guberna Kiew, a lucrat la o fabrică de zahăr și de 1¹/₂ an nu se mai știe nimic despre el, e rugat a încunoștința părinții Nicolae Radu, Pianul de sus, p. u. Șebesul sășesc, județul Sibiului.